

stillingsformer og emner, men som helhed må resultatet siges at være godt og tilfredsstillende.

En ejendommelig fejl findes på side 132, hvor der er angivet et stort kulfelt på begge sider af den dansk-tyske grænse. I det hele taget hører dette kort til de mindre vellykkede.

Der er imidlertid så mange gode egenskaber ved dette atlas, at det har en vis interesse for den højere geografiundervisning i Danmark og for oplysningen vedrørende geografiske forhold.

Niels Nielsen.

Willy Hallpach: Geopsyché. Die Menschenseele unter dem Einfluss von Wetter und Klima, Boden und Landschaft. 271 sider, 16×24,5 cm. Verlag Ferd. Enke, Stuttgart 1950.

Bogen er skrevet af en professor i psykologi og prøver at give en udredning af de fysisk-geografiske, specielt de meteorologiske forholds indflydelse på menneskets sjæleliv. Man får oplysning om mange forskellige ting, hvoraf de mest outrerede er sådan som depression fremkaldt af det arktiske mørke, hvorledes det er at fryse ihjel, tropekuller m. m. Bogen har et vist præg af gammeldags tysk omstændelighed. I forbindelse med oplysning om den stærke virkning overflytning fra et klima til et andet kan have på organismen, meddeles det således, at denne omflytning kan ske ved „Vandring af enkeltindivider eller masse, forretnings- eller rekreatjonsrejse, felttog, ekspeditioner eller kolonisation“. Bogens sidste afsnit behandler det meget delikate spørgsmål: Landskabets indvirkning på menneskesjælen.

C. G. Feilberg.

Ilse Schwidetzky: Grundzüge der Völkerbiologie. 312 sider, 16×24,5 cm. Verlag Ferd. Enke, Stuttgart 1950.

Forfatteren er elev af den kendte, åndrige, men måske noget fantasifulde tyske antropolog, friherre v. Eickstedt. Hun gør i denne bog forsøg på at skrive en naturvidenskabelig folkenes biologi. Hun er sig bevidst, at hun arbejder på et endnu lidet opdyrket og vanskeligt felt, hvor man ustandseligt kommer ind på det usikre og ubevidste. Om hun er sig denne usikkerhed tilstrækkelig klar, føler man sig dog ikke sikker på; noget så vanskeligt og så udflydende som begrebet menneskeracer er f. eks. af afgørende betydning i hendes fremstilling. Ved læsning af bogen får man mange steder det indtryk, at hun står udenfor nazismens snævre syn på racerne. Et afsnit som „Das Doppelgeziht der Führer“ tyder absolut ikke på nogen tillid til de mennesker, der opnår stor „Erfolg“. På den

anden side citerer hun uden blinken en mand som nazismens berøgtede socialantropolog Hans Günther.

Bogens første store afsnit behandler folkenes bevægelser og indbyrdes fortrængningen af hinanden fra mange forskellige synspunkter. I det andet hovedafsnit, socialbiologi, gennemgås klassesdeling, folkeblanding, elitens uddøen og erstatning fra andre lag i samfundet, de sociale typer og spørgsmålet by og land. Bogens sidste afsnit, forplantningsbiologi, spænder fra spørgsmålet om valg af ægtefælle (her findes henvisning til bøger om emnet, dersom nogen skulle savne sådanne) til den statistiske behandling af befolknings-spørgsmålet og problemet om befolkningspresset i de store asiatiske stater.

C. G. Feilberg.

Fritz Machatschek: Geomorphologie. 164 sider, 15×23 cm, 70 fig. 3. udg. Leipzig 1949.

Iblandt det væld af håndbøger i landskabslære, der er publiceret de sidste år, ikke mindst i U.S.A., gør M.'s bog sig gældende på ejendommelig måde. Det skyldes ikke det bogtekniske udstyr, som er fordringsløst, men virker tiltalende ved nøgternt nyttepræg. Nej, den beskedent udseende lille bog udmærker sig ved stor stoffylde i koncentreret fremstilling og ved den oversigt, der skyldes gennemført systematisk disposition.

Bogen er tænkt og formet som lærebog. Den repræsenterer altså løsningen af en bunden opgave. En løsning, der må betegnes som forbilledlig. I de enkelte afsnit beskrives de virkende kræfter først, dernæst kommer oversigten over landskabsformerne, og der sluttes med en gennemgang af hypoteser angående udviklingsforløbet. Beskrivelsen sigter ikke efter at være populær i folkelig forstand, men den fagligt interesserede læser vil drage nytte af den overskuelige fremstilling af et mægtigt stof. Og især vil den fortrinlige sammenstilling af teorier og afvejningen af disses sandsynlighed som forklaringsmåde virke fængslende. Det er f. eks. nyttigt at sammenstille Davis' cyklusteori med hensyn til det fluviale erosionsrelief og W. Pencks „morphologische Analyse“, der indfører det „differentielle“ synspunkt, d. v. s. betragter overfladeudformningen under normalerosionen som resultat af sammenspillet mellem niveauforandringer af vekslende hastighed og erosionsforløb af forskellig intensitet. Davis' betydning undervurderes ikke på nogen vis, fremstillingen illustreres bl. a. med hans blokdiagrammer, men der indføres velovervejede korrektiver på et felt, hvor en teoris enorme udbredelse i håndbogslitteraturen har kunnet fremkalde indtryk af